Akkerbouwer Arnold van Woerkom uit Bant komt met eigen foodconcept Bodemisch Food

Natuurwet verpakt in zak aardappelen

MARTIN DE VRIES

Arnold van Woerkom uit Bant is al decennia bezig met zijn kruistocht. Doel: iedereen overtuigen van de een-op-eenrelatie tussen een gezond bodemleven en humane gezondheid. 'Natuurlijke wetten leren begrijpen en respecteren.'

REPORTAGE

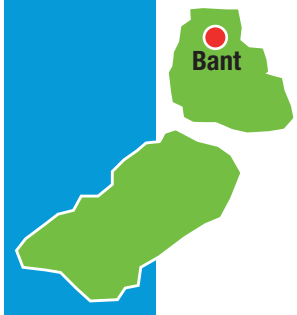

De eerste zakken aardappelen van het foodconcept Bodemisch Food liggen in de schappen van supermarkt Coop Greidanus in Emmeloord. Zo'n 10 procent van de aardappelen van het akkerbouwbedrijf van Arnold van Woerkom in Bant heeft die bestemming. Een eerste stap om gezonde voeding bij de consument te krijgen. 'Dat willen we zo snel mogelijk uitbreiden. Het liefst naar meer dan 100 procent, zodat we meer boeren nodig hebben om te leveren', zegt Van Woerkom.

Bodemisch Food is een netwerk van deskundigen dat vragentekens plaatst bij de traditionele manier van landbouw in relatie tot gezondheid. 'Sinds de jaren zeventig maak ik me hier al druk om. We zijn steeds meer chemie gaan gebruiken', zegt de akkerbouwer.

VOEDINGSWAARDEN

'Voedingswaarden in de producten dalen. Medicijngebruik stijgt. Uit onderzoek blijkt dat we steeds jonger steeds meer ziektes krijgen. In plaats van weer nieuwe medicijnen te ontwikkelen, moeten we kijken naar de oorzaak. Ook ons geestelijke welzijn heeft direct met voeding en dus met de bodem te maken.'

Van Woerkom stelt dat er structureel iets fout zit in de landbouw. 'Dat begint al aan de keukentafel. Een boer hoort zijn hele leven hoe hij kunstmest, drijfmest en chemie moet inzetten. De verhalen worden door het onderwijs bevestigd. Op een gegeven moment worden dat voor een boer zekerheden.'

Een aantal jaren geleden werd Van Woerkom door een kennis meegenomen naar het bos. 'Hij vroeg mij wat ik in de natuur zie gebeuren. Bomen groeien en halen voedingsstoffen uit de grond. De plant ademt en neemt voeding uit de lucht tot zich. Door fotosynthese worden nutriënten via het blad teruggebracht. Maar heb je er ooit iemand met een cultivator of ploeg gezien?' zegt hij.

'Wil je goede humus, een goede organischestofgehalte, dan moet je kijken en snappen wat er in de lagen van grond gebeurt', stelt de akkerbouwer. 'Daarom ploegen wij al vijf jaar niet meer. Als het bodemleven op orde is, is dat overbodig. Er zit geen kluit in mijn rug. De grond is zo humusrijk, het is echt onvoorstelbaar. Dat doet de bodem.'

Samen met boeren uit de omgeving deed Van Woerkom een poging om het natuurlijk denken een stap verder te brengen. Dat strandde. 'De boeren zitten in het harnas van banken en accountants. Als je uit de traditie stapt, doe je gekke dingen. Systemen zijn heilig, visie is een vies woord. Ik ontken ook niet dat de visie die wij voor ogen hebben, onzekerheid geeft. Maar het is wel een stip op de horizon vanuit opgedane kennis. Wat wij nu met de sector doen, is kortetermijndenken, waarmee we, als we niet oppassen, de kassenteelt achternagaan.'

> 'Als het bodemleven op orde is, is ploegen overbodig. Er zit geen kluit in mijn rug'

Volgens de akkerbouwer staat de wereld niet stil. 'Misschien is het wel de werking van de remmende voorsprong. Hier in Flevoland is grond duur. De meeste agrariërs zijn van export afhankelijk. Kennis en mogelijkheden voor voedselproductie worden op andere plekken steeds beter. Met een lager kostenplaatje', zegt hij.

'Als er voldoende voedsel is, zitten wij gewoon in een nadelige positie', vervolgt de ondernemer. 'Als iedereen hetzelfde biedt, dan gaan mensen winkelen. We moeten wakker blijven, met een onderscheidend product met toegevoegde waarden voor de consument voorop blijven lopen, maar wij zijn nu vooral met oogkleppen op bezig met op korte termijn te overleven.'

LANDBOUWVISIE

De landbouwvisie van minister Carola Schouten stemde Van Woerkom in eerste instantie tevreden. Eindelijk leek er op het gebied van kringlopen de stip op de horizon te worden gezet. Zelf zat hij aan tafel.

'Langzaam maar zeker raakte ik bedroefd. In eerste instantie door mijn collega-boeren. In plaats van handvatten aan de beleidsbepalers te geven, werd er geklaagd en werden frustraties geuit. De sector is er altijd goed in om een kiepwagen met problemen te legen, maar komt met nog geen kruiwagen met oplossingen. Kijk, ik zal de laatste zijn die stelt de oplossing in handen te hebben, maar op deze manier kom je ook niet verder', vindt de akkerbouwer.

'De ambities van Schouten zijn nu een stuurloos schip geworden. Op het schip zitten alle belanghebbenden en die bemanning is aan het muiten. Er ontstaat zoveel mist en stof dat niemand de koers meer ziet. Ik heb de minister uitgenodigd voor een gesprek bij mij, maar tot dusver is ze niet geweest.'

De visie van Van Woerkom levert hem niet overal vrienden op, vooral niet in de landbouw. 'Het gaat niet om mij. Ik vind dat onze jongelui een volwaardige ketenpositie verdienen.' Samen met zijn zoon John is hij begonnen om de natuurlijke wetten in het eigen bedrijf toe te passen. 'Herkennen, dan erkennen en vervolgens naar werken.'

Het rooien van aardappelen voor het foodconcept Bodemisch Food.

Arnold van Woerkom levert aardappelen aan een lokale supermarkt.

Ziekenhuizen tonen interesse

Akkerbouwer Arnold van Woerkom uit Bant verwacht veel van het concept Bodemisch Food. 'Van iedere consumenteneuro moet in ieder geval 30 procent voor de landbouw zijn. Wie recht heeft op de rest, moeten ze verder in de keten maar uitvechten.' Ziekenhuizen tonen interesse in het foodconcept. 'Als de zorgsector de vraag gaat clusteren, dan gaat het straks als de brandweer.'